

PROGRAMMA VAN TOETSING EN AFSLUITING (PTA)

VMBO BBL EN KBL

LEERJAAR 3 EN 4

2023-2024

HET PTA DIENT SAMEN MET HET EXAMENREGLEMENT 2023-2024 TE WORDEN GELEZEN.

Beste kandidaat en ouders/verzorgers,

In de bovenbouw (leerjaar 3 en 4) van het vmbo krijg je te maken met een examenprogramma. Het examen bestaat uit twee delen: het SchoolExamen (SE) en het Centraal Examen (CE). Het schoolexamen wordt in de loop van leerjaar 3 en 4 afgenomen door de vakdocenten van de vakken waarin je les krijgt. Je resultaten bij sommige vakken van leerjaar 3 blijven ook in leerjaar 4 meetellen. Het centraal examen wordt door de overheid vastgesteld en aan het einde van leerjaar 4 afgenomen.

De spelregels en je rechten tijdens het schoolexamen staan vermeld in het examenreglement. Dit reglement is te downloaden van de website van onze school. Wat je in de twee jaar moeten doen voor je examen, staat vermeld in het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA). In dit boekje staat alles wat met het schoolexamen en de voorbereiding op het centraal schriftelijk examen te maken heeft, zoals de leerstof, duur en weging van alle toetsen en mogelijkheden tot herkansing.

Hoewel het PTA en het Examenreglement met grote zorgvuldigheid zijn opgesteld, kunnen er onvolkomenheden in staan of kunnen zich in de loop van de twee schooljaren wijzigingen voordoen. Bijstellingen kunnen we derhalve op voorhand niet volledig uitsluiten. Wij zullen hierover zo tijdig en duidelijk mogelijk communiceren als er iets wijzigt.

Vragen of opmerkingen kun je stellen bij de teamleider bovenbouw of de examensecretaris:

- Afdelingsleider bovenbouw vmbo BBL en KBL: A.S. Ruinard
- Examensecretaris vmbo BBL en KBL: P.B. Maaskant

Wij wensen je heel veel succes met het doorlopen van jouw examenprogramma.

INLEIDING

Het examenprogramma voor de kandidaten in het derde en het vierde leerjaar van het vmbo bestaat uit het School Examen (SE) en het Centraal Examen (CE). Het Centraal Examen bestaat uit twee onderdelen: het Centraal Schriftelijk Praktijk Examen (CSPE) en het Centraal Digitaal Examen (CDE) voor het vmbo. De centrale examens zijn landelijk en worden afgenomen in de maanden april, mei en juni van klas 4.

HET PTA (ALGEMEEN)

Het PTA voor het vmbo bevat de programma's van alle vakken waarvoor het resultaat invloed heeft op het behalen van het diploma. Het is mogelijk dat bepaalde onderdelen van het PTA in het derde leerjaar worden afgesloten en niet meer terugkeren. In het PTA is per vak aangegeven welke leerstof behandeld wordt, welke leerstof getoetst wordt en wat de weging van het behaalde resultaat (het cijfer) is.

Het schoolexamen is meestal opgebouwd uit schriftelijke toetsen, maar er kunnen ook andere vormen als mondelinge en praktische toetsen worden aangeboden:

PRAKTISCHE OPDRACHTEN (PO)

Een praktische opdracht is bedoeld om vaardigheden te toetsen in de periode van het schoolexamen. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om het uitvoeren van een onderzoek of een practicum en het presenteren van de resultaten hiervan. Zowel het proces als het eindresultaat worden aan de hand van vooraf vastgestelde en aan de kandidaat bekendgemaakt criteria getoetst.

HANDELINGSOPDRACHTEN (HO)

Een handelingsopdracht is soms gericht op het uitvoeren van allerlei activiteiten zoals een excursie of leesdossiers. Een handelingsopdracht kan echter ook een schriftelijke toets zijn. Het handelingsdeel kan daarnaast een opdracht bevatten in het kader van de oriëntatie op leren en werken. De decaan en/of de vakdocent van de leerling bepalen de vorm en de inhoud van de opdracht(en) en of deze naar behoren zijn uitgevoerd. Het naar behoren afronden van het handelingsdeel is in leerjaar 3 ook een voorwaarde voor bevordering naar leerjaar 4 en in leerjaar 4 een voorwaarde om te mogen starten met het centraal examen.

HERKANSING SCHOOLEXAMEN

De vaksectie bepaalt welke toetsen herkanst mogen worden, in het PTA is dit aangegeven. De kandidaat krijgt in beide leerjaren, na iedere TSE week de gelegenheid om één TSE te herkansen. Daarnaast bestaat de mogelijkheid na TSE3 een ander TSE uit de voorgaande weken te

herkansen. **Echter een TSE of een deel daarvan kan maar eenmaal worden herkanst.**

VERKLARING VAN DE VERSCHILLENDE KOLOMMEN IN HET PTA

1. CIJFERKOLOM SOM

Hierin staat het nummer/naam van de cijferkolom in SOMtoday.

- TSE1 t/m TSE3
- TSE1.1, 1.2 enz
- HO1 enz.

2. PERIODE VAN AFNAME

Dit geeft de periode van afname aan overeenkomstig de periode of maand in het schooljaar. Hiervoor geldt:

- P1 – september t/m oktober
- P2 – november t/m januari
- P3 – februari t/m april
- P4 – mei t/m juni

3. TOETSVORM

De manier waarop het SE getoetst wordt:

- TSE-S = Schriftelijk (een schoolexamen waarvoor je een cijfer krijgt)
- TSE-M = Mondeling (een schoolexamen waarvoor je een cijfer krijgt)
- TSE-P = Praktisch (een schoolexamen waarvoor je een cijfer krijgt)
- PO = Praktische Opdracht (cijfer) (telt 1x)

- HO = Handelingsopdracht (beoordeeld met O/V/G)
- Rep = repetitie (alleen bij rekenen in klas 3)

4. OMSCHRIJVING STOF

Korte inhoudelijke omschrijving wat er getoetst wordt.

5. EXAMENEENHEID

Dit zijn de nummers die refereren aan de examensyllabus van het vak. Daar staat in beschreven wat je moet kennen en kunnen en wat moet er getoetst worden van de overheid. De exameneenheden 1, 2 en 3 worden ook volledig gedekt in het lesprogramma van de verschillende vakken.

6. WEGING

Is de weegfactor van de toets binnen een TSE of het SE.

7. TOETSDUUR

De tijd waarbinnen de toets gemaakt moet worden. Met uitzondering voor de leerlingen met extra faciliteiten.

8. HERKANSING

Omschrijving welke toetsen herkansbaar zijn of niet.

9. OPMERKINGEN/ HULPMIDDELEN

Extra informatie en/of de hulpmiddelen die zijn toegestaan tijdens de afname van de toets.

Exameneenheden of domeinen die:

- *cursief* zijn aangegeven, behoren tot het schoolexamen **en** het centraal examen.
- **vetgedrukt** zijn aangegeven, behoren tot het schooleigen programma en zijn door het bevoegd gezag vastgesteld.
- geen verdere aanduiding hebben, behoren alleen tot het schoolexamen.

BEREKENING VAN HET CIJFER VOOR HET SCHOOLEXAMEN

Voor alle vakken in klas 4 geldt:

- Bij alle algemene vakken wordt in de loop van klas 4, driemaal een TSE afgenomen (TSE1, TSE2 en TSE3). Dit geldt ook voor het vak maatschappijleer in klas 3.
- Alle TSE's hebben de weging 1.
- Het gemiddelde van de 3 TSE's is het eindcijfer voor het schoolexamen.
- In schema: $TSE1 + TSE2 + TSE3 / 3 = \text{eindcijfer SE}$.

Vakken die deel TSE's in het PTA hebben opgenomen, hanteren ook de berekening van het SE zoals hierboven beschreven. Deel TSE's bepalen samen het cijfer voor TSE1, TSE2 of TSE3. Het gewicht van deel TSE's is in het PTA aangegeven.

Voor de beroepsgerichte vakken geldt een afwijkende manier van toetsen en berekenen. Deze berekening is opgenomen in het PTA van de beroepsgerichte vakken.

Voor de vakken in klas 3 en 4 die handelingsopdrachten afnemen, geldt:

- Alle handelingsopdrachten moeten met een voldoende of goed worden afgesloten om voor bevordering naar klas 4 of voor deelname aan het centraal examen in aanmerking te komen.

Farelcollege

Schooljaar 2023-2024

PROGRAMMA VAN TOETSING EN AFSLUITING (PTA)								
LEERJAAR: 4		AFDELING: KBL			VAK: Nederlands			
METHODE: Talent								
Kolom in SOM/Nr	Maand	Toetsvorm	Omschrijving van de stof	Examineenheden of Domeinen **	Weging	Toetsduur (min)	Herkansbaar ja/nee	Opmerkingen en/of hulpmiddelen
TSE 1	Okt.	Schriftelijk	Begrijpend lezen en fictie	<ul style="list-style-type: none"> • NE/K/1 • NE/K/2 • NE/K/3 • NE/K/6 • NE/K/8	1	100 min	ja	geen
TSE 2	Jan.	Mondeling	Presentatie houden met PowerPoint over een zelfgekozen onderwerp.	<ul style="list-style-type: none"> • NE/K/1 • NE/K/2 • NE/K/3 • NE/K/5	1	20 min	ja	Er moet een PowerPoint aanwezig zijn. 20 min per leerling.
TSE 3	Maart	Digitaal	Kijk- en luistertoets van CITO	<ul style="list-style-type: none"> • NE/K/1 • NE/K/2 • NE/K/3 • NE/K/4	1	120 min	ja	Digitaal examen via www.woots.nl
H.O.	Jan. Feb. Maart. April.	Handelingsopdracht	Schrijfdossier maken bestaande uit 6 verschillende schrijfoopdrachten.	<ul style="list-style-type: none"> • NE/K/1 • NE/K/2 • NE/K/3 • NE/K/7	0	n.v.t.	ja	Alles wordt op de computer gemaakt.
BEREKENING SCHOOLEXAMENCIJFER:			Zie examenreglement en voorblad van het PTA.					

Farelcollege

Schooljaar 2023-2024

PROGRAMMA VAN TOETSING EN AFSLUITING (PTA)								
LEERJAAR: 4			AFDELING: KBL		VAK: Engels			
METHODE: New Interface 3rd Edition Orange Label								
Kolom in SOM/Nr	Maand	Toetsvorm	Omschrijving van de stof	Examineenheden of Domeinen **	Weging	Toetsduur (min)	Herkansbaar ja/nee	Opmerkingen en/of hulpmiddelen
Tse 1.1	November	TSE-S	Kijk-luister toets (CITO)	<u>MVT/K/1:</u> <u>MVT/K/2:</u> <u>MVT/K/3:</u> <u>MVT/K/5:</u>	1	60	JA *1 van de 2	
Tse 1.2	November	TSE-S	Schrijven: email op examen niveau	<u>MVT/K/2:</u> <u>MVT/K/3:</u> <u>MVT/K/7:</u>	1	50	JA *1 van de 2	Woordenboek Nederlands – Engels
Tse 2	Januari	TSE-M	Spreekvaardigheid. Gesprek aangaan van 10-15 minuten over 5 voorbereide onderwerpen	<u>MVT/K/2:</u> <u>MVT/K/3:</u> <u>MVT/K/6:</u>	1	15	JA	
Tse 3	Maart	TSE-S	Toets Unit 1, 2 en 3	<u>MVT/K/2:</u> <u>MVT/K/3:</u>	1	100	JA	
BEREKENING SCHOOLEXAMENCIJFER:			Cijfer TSE 1 + Cijfer TSE 2 + Cijfer TSE 3 = ... / 3 = schoolexamencijfer					

Farelcollege

Schooljaar 2023-2024

PROGRAMMA VAN TOETSING EN AFSLUITING (PTA)								
LEERJAAR: 4			AFDELING: KADER		VAK: maatschappijkunde			
METHODE: examenkatern								
Kolom in SOM/Nr	Maand	Toetsvorm	Omschrijving van de stof	Examineenheden of Domeinen **	Weging	Toetsduur (min)	Herkansbaar ja/nee	Opmerkingen en/of hulpmiddelen
HO1	SEP	HO	Examenkatern media/werk/multiculturele samenleving	ML2/K/1 ML2/K/2 ML2/K/3 ML2/K/5 ML2/K/6 ML2/K/7	o/v/g	n.v.t.	Nee	Herkansing tot V/G
TSE1	NOV	TSE-S	Examenkatern criminaliteit	ML2/K/1 ML2/K/2 ML2/K/3 ML2/K/8	1	50	Ja	
TSE2	JAN	TSE-S	Examenkatern politiek	ML2/K/1 ML2/K/2 ML2/K/3 ML2/K/4	1	50	Ja	
TSE3	MAA	TSE-S	Examenkatern criminaliteit en politiek	ML2/K/1 ML2/K/2 ML2/K/3 ML2/K/4 ML2/K/8	1	100	Ja	
BEREKENING SCHOOLEXAMENCIJFER:			Zie examenreglement					

Farelcollege

Schooljaar 2023-2024

PROGRAMMA VAN TOETSING EN AFSLUITING (PTA)								
LEERJAAR: 4			AFDELING: KBL		VAK: Biologie			
METHODE: Biologie Voor Jou - deel 3a/3b en deel 4a/4b								
Kolom in SOM/Nr	Maand	Toetsvorm	Omschrijving van de stof	Examineenheden of Domeinen **	Weging	Toetsduur (min)	Herkansbaar ja/nee	Opmerkingen en/of hulpmiddelen
TSE1	P1	Schriftelijk	<ul style="list-style-type: none"> • Organen en Cellen • Planten • Ecologie • Mens en Milieu / Duurzaam Leven	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Bi/K/4, Bi/K/5, Bi/K/13</i> • <i>Bi/K/6, Bi/K/12, Bi/K/13</i> • <i>Bi/K/5, Bi/K/6</i> • <i>Bi/K/7</i> • <i>Bi/K/1, Bi/K/2, Bi/K/3</i>	1	50	Ja, schriftelijk	Rekenmachine
TSE2	P2	Schriftelijk	<ul style="list-style-type: none"> • Voeding en Vertering • Gaswisseling • Stevigheid en Beweging	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Bi/K/5, Bi/K/9</i> • <i>Bi/K/9</i> • <i>Bi/K/8</i> • <i>Bi/K/1, Bi/K/2, Bi/K/3</i>	1	50	Ja, schriftelijk	Rekenmachine
TSE3	P3	Schriftelijk	<ul style="list-style-type: none"> • Transport • Opslag, Uitscheiding en Bescherming • Voortplanting en erfelijkheid	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Bi/K/9</i> • <i>Bi/K/9, Bi/K/10</i> • <i>Bi/K/12, Bi/K/13</i> • <i>Bi/K/1, Bi/K/2, Bi/K/3</i>	1	50	Ja, schriftelijk	Rekenmachine
BEREKENING SCHOOLEXAMENCIJFER:			TSE 1 + TSE 2 + TSE 3 / 3 = Eindcijfer SE					

Farelcollege

Schooljaar 2023-2024

PROGRAMMA VAN TOETSING EN AFSLUITING (PTA)

PROGRAMMA VAN TOETSING EN AFSLUITING (PTA)								
LEERJAAR: 4			AFDELING: VMBO-KBL		VAK: EC			
METHODE: 7 ^e editie Pincode VMBO-K								
Kolom in SOM/Nr	Maand	Toetsvorm	Omschrijving van de stof	Examineenheden of Domeinen	Weging	Toetsduur (min)	Herkansbaar ja/nee	Opmerkingen en/of hulpmiddelen
1		TSE	H3: Ben jij ondernemend H4: Werk aan de winkel	EC/K/1 oriëntatie op leren en werken EC/K/2 basisvaardigheden EC/K/5A Arbeid en productie EC/K/5B Arbeid en bedrijfsleven EC/K/6 Overheid en bestuur	1	100	Ja	Rekenmachine
2		TSE	H1: Inkomen en welvaart H2: Geld genoeg?	EC/K/1 oriëntatie op leren en werken EC/K/2 basisvaardigheden EC/K/4A Consumptie EC/K/4B Consumptie en consumentenorganisaties EC/K/8 Natuur en Milieu	1	100	Ja	Rekenmachine
3		TSE	H5: Nederland en het buitenland H6: Ontwikkelingslanden	EC/K/1 oriëntatie op leren en werken EC/K/2 basisvaardigheden EC/K/7 Internationale ontwikkelingen EC/K/6 Overheid en bestuur	1	100	Ja	Rekenmachine

Farelcollege

Schooljaar 2023-2024

PROGRAMMA VAN TOETSING EN AFSLUITING (PTA)								
LEERJAAR: 4			AFDELING: VMBO-KADER		VAK: WISKUNDE			
METHODE: GETAL EN RUIMTE 12 ^E EDITIE								
Kolom in SOM/Nr	Maand	Toetsvorm	Omschrijving van de stof	Examineenheden of Domeinen **	Weging	Toetsduur (min)	Herkansbaar ja/nee	Opmerkingen en/of hulpmiddelen
TSE-S 1	November	TSE	H1 Statistiek en kans H2 Verbanden H4 Grafieken en vergelijkingen	WI/K/1, WI/K/2, WI/K/3, WI/K/4, WI/K/7	1	100	Ja	Rekenmachine Geodriehoek
TSE-S 2	Januari	TSE	H3 Drie dimensies, afstanden en hoeken H5 Rekenen meten en schatten H6 Vlakke figuren	WI/K/1, WI/K/2, WI/K/3, WI/K/5, WI/K/6, WI/K/8	1	100	Ja	Rekenmachine Geodriehoek Koershoekmeter
TSE-S 3	Maart	TSE	H5 Rekenen meten en schatten H6 Vlakke figuren H7 Verbanden H8 Ruimteteetkunde	WI/K/1, WI/K/3, WI/K/4, WI/K/5, WI/K/6, WI/K/8	1	100	Ja	Rekenmachine Geodriehoek Koershoekmeter
BEREKENING SCHOOLEXAMENCIJFER:			$= (1 + 1 + 1) : 3$					